

LAUSUNTO

Helsinki 3.8.2020

Oikeusministeriö

Viite: VN/11210/2020

Asia: Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 220 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: Lakimies Patrik Metsätähti, patrik.metsatahti@soste.fi, 040-9383454

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto

Kannatamme esitettyä syyttäjän syyteoikeuden laajentamista laittomien uhkausten osalta. Pidämme esitettyä sääntelyä oikeasuuntaisena toimenä kansalaisvapauksia uhkaavien järjestelmällisen häirinnän, uhkailun ja maalittamisen ehkäisemiseksi. Eräiden muiden lausunnonantajien tavoin kannatamme sitä, että jatkossa syyttäjän syyteoikeuden laajentamisen mahdollisuutta tarkasteltaisiin muidenkin maalittamiseen liitettyjen tunnusmerkistöjen, kuten kunnianloukkauksen, osalta. Myös maalittamisen täsmällisempi määrittely joko omana tunnusmerkistönään tai erityisenä rangaistuksen ankaroitamisperusteena olisi mielestämme tarpeellista.

Viitaten Fingo ry:n ja Amnesty internationalin Suomen osaston lausuntoihin, esityksen suhdetta kansalaisjärjestöissä toimiviin ihmisiin tulisi selkeyttää. SOSTE:n jäsenjärjestöissä niiden tarkoitusten mukaista toimintaa toteuttavat ihmiset monenlaisissa eri rooleissa, esimerkiksi työsopimuksen nojalla, vapaaehtoisina aktiiveina, työharjoittelijoina ja työkokeilijoina, kuntouttavan työtoiminnan asiakkaina tai luottamushenkilöinä järjestöjen toimielimissä. Yhteistä näille ihmisille on se, että he osallistuvat järjestön aatteellisen tarkoituksen yhteiseen toteuttamiseen ja samalla asettavat itsensä alttiiksi tätä aatteellista tarkoitusta koskevalle kritiikille, joka ajalle tyypillisessä kasvottomassa internet-kommunikaatiossa vaikuttaa herkästi johtavan henkilöön kohdistuviin ääri-ilmiöihin, kuten uhkailuun ja mustamaalaamiseen. Aatteellisissa yhdistyksissä toimivien ihmisten suojelemiseen tulisikin kiinnittää lainsäädännössä erityistä huomiota.

Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan: *”ilmaisu työtehtävän vuoksi” soveltuisi yhtä hyvin työ-, sopimus- sekä virkasuhteessa kuin myös työharjoittelussa oleviin henkilöihin (vrt. HE 78/2010 vp., s. 25/II). ”Työ” olisi tässä yhteydessä yleiskielinen kaikkea työtä juridisesta laadusta riippumatta koskeva ilmaisu.* Ehdotamme, että perusteluihin otettaisiin lisäksi maininta ainakin siitä, että ilmaisu ”työtehtävän vuoksi” soveltuu myös vapaaehtoistyöntekijöihin sekä organisaation lukuun toimiviin työllistymistä edistävien palvelujen asiakkaisiin.

Luottamustehtävien osalta lakiesityksen soveltamisalaa tulisi mielestämme laajentaa siten, että se soveltuisi myös aatteellisten yhdistysten ja säätiöiden luottamushenkilöihin. Ei liene perusteltua esimerkiksi, että evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon seurakuntien luottamushenkilöihin kohdistuvat laittomat uhkaukset olisivat syyttäjän syyteoikeuden piirissä mutta muiden, kuten islamilaisten seurakuntien, helluntailaisten tai vapaiden suuntien, usein yhdistysmuodossa toimivien, seurakuntien luottamushenkilöihin kohdistuvat laittomat uhkaukset säilyisivät asianomistajarikoksina. Sisällyttämällä aatteellisten yhdistysten ja säätiöiden luottamustehtävät uuden säädöksen soveltamisalaaan osaltaan tuettaisiin sitä, että ihmiset nykyistä enemmän uskaltaisivat ottaa vastaan kyseisiä luottamustehtäviä. Erityisesti monilla paikallisesti toimivilla sosiaali- ja terveysalan yhdistyksillä on nykyisin vaikeuksia saada jäseniä luottamuselimiinsä, vaikka yhdistysten toimintaa pidettäisiin hyvinkin tärkeänä ja tarpeellisena. Tämä voi osittain johtua siitä, että ihmiset pelkäävät leimautuvansa tietyn aatteen kannattajiksi ja asettavansa itsensä alttiiksi uhkailulle ja häirinnälle.